

ПРОФСПІЛКА МЕТАЛУРГІВ І ГІРНИКІВ УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНА РАДА

ПРЕЗИДІЯ

ПОСТАНОВА

16 вересня 2025 року

м. Дніпро

№ П-3-3

**Про підсумки роботи на підприємствах
гірничо-металургійного комплексу України
за I півріччя 2025 року та позиція ПМГУ
з важливих питань з охорони праці**

Розглянувши інформацію технічної інспекції праці Профспілки «Про підсумки роботи на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України за I півріччя 2025 року та позицію ПМГУ з важливих питань з охорони праці», Президія Центральної ради ПМГУ

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Інформацію «Про підсумки роботи на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України за I півріччя 2025 року та позицію ПМГУ з важливих питань з охорони праці» взяти до відома (додаток 1).

2. Територіальним організаціям ПМГУ:

2.1. Звернути увагу на зростання рівня виробничого травматизму в галузі внаслідок організаційних причин, а саме неякісного розроблення або відсутності проектної документації, невиконання вимог ремонтно-технічної документації та відсутності або неякісного проведення інструктажу з охорони праці.

2.2. Розглянути на засіданнях виборних органів питання «Про підсумки роботи на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України за I півріччя 2025 року та позицію ПМГУ з важливих питань з охорони праці» та розробити план заходів щодо профілактики і упередження нещасних випадків на виробництві.

Термін: III квартал 2025 року

3. Первинним організаціям ПМГУ:

3.1. Розглянути спільно з роботодавцями підсумки роботи на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України за I півріччя 2025 року та прийняти участь у розробці заходів щодо зниження рівня виробничого травматизму внаслідок вищезазначених організаційних причин (пункт 2.1.).

Термін: III квартал 2025 року

3.2. Продовжити роботу з навчання та підвищення кваліфікації профспілкового активу з питань охорони праці, удосконалення та здійснення громадського контролю за виконанням роботодавцями вимог законодавства про охорону праці.

3.3. Здійснювати контроль щодо складання тимчасових актів Н-1Т з метою скорочення термінів виплат постраждалим від нещасного випадку, відповідно до пункту 37 «Порядку розслідування...» у разі подовження строку спеціального розслідування, за наявності обставин, за яких нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння) визнаються пов'язаними з виробництвом.

Термін: постійно

3.4. Під час укладання колективних договорів забезпечити фінансування комплексних заходів з охорони праці для досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища відповідно норм Галузевої угоди в розмірі 0,6% від суми реалізованої продукції чи послуг.

Термін: протягом року

4. Технічній інспекції праці ПМГУ:

4.1. Здійснювати громадський контроль за станом охорони праці на підприємствах ГМК та надавати практичну допомогу профспілковим організаціям підприємств, де відбулося зростання виробничого травматизму та професійних захворювань.

4.2. Поширити інформацію серед інших Профспілок та обласних Профоб'єднань, які входять до Федерації профспілок України щодо позиції та дій ПМГУ стосовно проекту закону «Про безпеку та охорону здоров'я працівників на роботі».

4.3. Сприяти захисту прав потерпілих на виробництві на відшкодування витрат на лікування (придбання медикаментів, медичних засобів та інше) та відновленню порядку надання допомоги на лікування та реабілітацію, у разі настання нещасного випадку на виробництві, в повному обсязі відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Термін: протягом року

5. Всім організаційним ланкам ПМГУ брати участь в інформаційно-роз'яснювальній роботі та заходах щодо збереження життя і здоров'я працівників під час виконання трудових обов'язків, з урахуванням вимог, які діють в умовах воєнного стану.

6. Дану Постанову направити до відома Федерації металургів України та розмістити на офіційному сайті ПМГУ.

7. Контроль за виконанням постанови покласти на головного технічного інспектора праці Профспілки Білика В.І.

**Голова Профспілки
металургів і гірників України**

Богдан ОВЕРКОВСЬКИЙ

**Інформаційна записка
«Про підсумки роботи на підприємствах
гірничо-металургійного комплексу України за I півріччя 2025 року
та позицію ПМГУ з важливих питань охорони праці»**

Збереження життя та здоров'я працівників на роботі, покращення умов праці, контроль якості проведення медоглядів та тематичних навчань, сприяння ефективній роботі системи управління охороною праці на підприємствах ГМК, профілактиці виробничого травматизму, попередження безпідставних звинувачень потерпілих під час розслідування нещасних випадків, моніторинг змін до чинного законодавства з метою запобігання порушенням прав спілчан – всі ці завдання ставить перед собою Профспілка під час здійснення громадського контролю в сфері безпеки праці.

За оперативними даними у I півріччі 2025 року на підприємствах галузі сталося нещасних випадків:

- зі смертельними наслідками – 3 (6 випадків у 2024 р.);
- загального виробничого травматизму – 57 (59 у 2024 р.), з них:
 - з тяжкими наслідками – 10 (13 у 2024 р.).

На жаль, додатковими факторами підвищеного ризику для життя та здоров'я працівників і в I півріччі 2025 року залишилися ракетні, бомбові та артилерійські обстріли територій, екстрені відключення електроенергії та інші негативні впливи, пов'язані з війною.

У звітному періоді зростання виробничого травматизму зі смертельним наслідком допущено у:

- ПАТ «ЗМК «Запоріжсталь» – 1 проти 0;
- АТ «Південний ГЗК» – 1 проти 0.

Основними причинами нещасних випадків у ГМК є **технічні та організаційні причини**. Основними травмонебезпечними категоріями професій (за відсотком від загальної кількості нещасних випадків) залишаються **ремонтний та технологічний персонал**.

Травмування працівників ремонтного та технологічного персоналу свідчить про значний відсоток морально застарілого і технічно несправного обладнання.

Необхідно зауважити, що значна кількість нещасних випадків сталася через низький рівень виробничої дисципліни, відсутність відповідних знань та недостатній контроль за організацією та проведенням робіт підвищеної небезпеки (за наряд-допусками, ПОР та іншими) з боку інженерно-технічних працівників.

Так, починаючи з минулого року та впродовж I півріччя цього року значно зріс відсоток нещасних випадків внаслідок:

- неякісного розроблення або відсутності проєктної документації на будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, обладнання, устаткування тощо;

- незабезпечення дотримання вимог з безпечного виконання робіт та вимог проекту організації робіт (неоформлення наряд-допуску на виконання робіт);
- невиконання вимог ремонтно-технічної документації (проекту організації робіт);
- відсутності чи неякісного проведення інструктажів з охорони праці.

В цих умовах для зниження виробничого травматизму Технічній інспекції праці та первинним організаціям Профспілки необхідно продовжити роботу зі здійснення контролю за організацією та проведенням навчання з питань охорони праці, особливо молодих спеціалістів без досвіду роботи та працівників, які отримують суміжну професію, а також посилити роботу комісій з охорони праці та громадських інспекторів підприємств під час організації та проведення робіт підвищеної небезпеки.

З метою недопущення подібних нещасних випадків в трудових колективах Технічною інспекцією праці Профспілки проводився аналіз виробничого травматизму за показниками виробничого травматизму за півріччя та рік. За результатами цього аналізу керівники та голови первинних організацій підприємств отримали інформаційне повідомлення про окремі нещасні випадки зі смертельними наслідками, які сталися на підприємствах ГМК. Так, ґрунтуючись на даних відповідного аналізу за I півріччя 2025 року, Технічною інспекцією було запропоновано:

- проводити на підприємствах додаткові заходи контролю (перевірки, стоп-години тощо) за дотриманням вимог нормативних актів з охорони праці під час організації та проведення робіт підвищеної небезпеки (за наряд-допусками, ПОР та іншими);

- з метою скорочення термінів здійснення виплат постраждалим на лікування у разі подовження строку спеціального розслідування, за наявності обставин, за яких нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння) визнаються пов'язаними з виробництвом, рекомендовано членам комісій з розслідування застосовувати пункт 37 «Порядку розслідування...» та видавати тимчасові акти за формою Н-1.

- опрацювати інформаційний матеріал про нещасні випадки на оперативних нарадах з фахівцями та інженерно-технічними працівниками підприємств галузі, а також при проведенні змінно-зустрічних зборів у колективах.

Необхідно відмітити, що у звітному періоді **кількість випадків біологічної смерті працівників зменшилась**: з 10 випадків у 2024 році до 8 у 2025 році (–2 випадки). Але слід зазначити, що в період спекотних місяців (липень-вересень) випадків смерті на робочих місцях стало більше. Так:

- у ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» 25 липня 2025 року – смертельний випадок зі слюсарем-ремонтником доменного цеху №1 **Дяченком Ю.В. 1972 р.н. (53 роки)**. Під час прийому їжі Дяченко Ю.В. відчув оніміння лівої сторони тіла, машиною швидкої допомоги чоловіка було доставлено в лікарню, де він помер 27 липня.

- у ПрАТ «Суша Балка» 04 серпня 2025 року – смертельний випадок зі слюсарем-ремонтником ремонтно-механічної служби **Капустою І.М. 1971 р.н. (54 роки)**. Під час пересування між будівлями РМС Капуста І.М. втратив свідомість, лікарі швидкої допомоги констатували біологічну смерть.

Як показує аналіз, за результатами розслідування 80% випадків біологічної смерті – це працівники до 60 років, які ще не досягли навіть пенсійного віку. Що свідчить про низьку якість проведених медоглядів працівників, які мають загальні захворювання та потребують додаткової уваги під час їх допуску до роботи.

Через війну, в умовах вимушених зупинок підприємств та падіння обсягів виробництва, в ГМК практично зупинене впровадження сучасних технологій та устаткування. Спостерігається зменшення кількості кваліфікованих кадрів на ринку праці, що призводить до перевантаження працівників – як додатковими функціональними завданнями, так і психологічно.

Наразі персонал підприємств перебуває в постійному стресі, йому доводиться працювати в умовах повітряних тривог, ракетних та артилерійських обстрілів, тому на інший рівень важливості виходить впровадження на підприємствах системи спостереження за психологічним (ментальним) здоров'ям працюючих, і це додаткове питання, якому потрібно приділити відповідну увагу.

ПМГУ припускає, що Закон України про систему охорони психічного здоров'я, який почне діяти з 7 лютого 2026 року, змінить ситуацію на краще.

Важливим питанням, яке викликає занепокоєння, особливо в умовах воєнного стану, є ліквідація інституту цехової медицини, закриття на підприємствах здоровпунктів або обмеження їх роботи, особливо в нічний час. Такі дії власників підприємств призводять до ситуацій, коли працівнику нікуди звернутися по допомогу, щоб своєчасно її отримати. Призначення здоровпунктів – надавати первинну медичну допомогу вчасно у випадку поранень або за перших ознак погіршення самопочуття. Крім того, економія на них призводить до несвоєчасного виявлення та неможливості попередження хронічних захворювань серед працівників.

Технічна інспекція праці ПМГУ наголошує, що в умовах сьогодення через норми колективних договорів необхідно зберегти медичні заклади, кімнати релаксацій та профілакторії, як систему попередження профзахворювань та випадків смерті на виробництві.

Протягом звітного періоду особлива увага ПМГУ приділялася перегляду законодавства в сфері охорони праці.

Так, проводилась робота щодо вирішення питання відновлення прав працівників на відшкодування витрат на придбання медикаментів (медичних засобів, ортезування тощо) під час їхнього лікування та реабілітації у разі настання нещасного випадку на виробництві.

Нагадаємо, що проблеми з цим почали виникати після підпорядкування Фонду соціального страхування Пенсійному фонду України. Для пошуку шляхів виходу з ситуації Профспілка звернулась до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра Лубінця. Наразі відкрито відповідне провадження (що мається на увазі під провадженням?).

Також на порядку денному був проєкт закону «Про безпеку та охорону здоров'я працівників на роботі» №10147.

Протягом останніх 5 років його зміст обговорювався на всіх рівнях, за цей час Профспілка неодноразово надавала свої пропозиції та зауваження до нього. Але, на жаль, найбільш принципові з них ігноруються, що є грубим порушенням принципів соціального діалогу Урядовою стороною. Розробники

документу намагаються обмежити зміст та обсяг існуючих прав і гарантій працівників на безпечні та здорові умови праці, позбавити працюючих в шкідливих і небезпечних умовах компенсацій за втрачене ними здоров'я.

В травні 2025 року Комітет Верховної Ради України підготував зазначений законопроект до розгляду у другому читанні. В червні 2025 року Центральна рада Профспілки направила звернення до Голови СПО об'єднань профспілок Сергія Бизова і народних депутатів України, закликавши їх **не розглядати проєкт №10147 в другому читанні, а направити на доопрацювання**. Таке рішення дозволить підготувати досконалішу редакцію документу з урахуванням найбільш принципових зауважень та пропозицій профспілкової сторони.

Ініціативу Центральної ради підтримали багато первинних організацій Профспілки, зокрема ПО ПМГУ ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «Запоріжсталь», «Нижньодніпровський трубопрокатний завод» та інші. Загалом до ВРУ було направлено понад 200 листів.

ПМГУ буде продовжувати роботу над усіма переліченими питаннями до їх правового вирішення.

Технічна інспекція праці Профспілки металургів і гірників України